Vaszary Gábor

„Valamit visz a víz..."

A napokban megkaptam Amerikából a "Coronet" című lap márciusi számát és Vajda Ferenc a Katolikus Magyarok Vasárnapja március 9. számában a "Coronet"-ben megjelent Zilahy-novellával(?) kapcsolatosan írt hozzászólását.

Először a "Coronet"-et lapoztam át és meg is találtam benne Zilahy Lajos amerikai állampolgár polgárosodásának történetét.

Még újságíró-palánta korom óta szokásom, hogyha valamely lap a kezembe kerül, mielőtt abba beleolvasnék, megnézem a szerkesztőség névsorát. Sokszor egy-egy ilyen névsor elegendő ahhoz, hogy a lap szellemével tisztába jöjjek, célkitűzéseit megismerjem és így az abban megjelent cikkeket megfelelően tudjam kiértékelni.

Most is ezt tettem. Hát bizony, a szerkesztőség névsorának a tanulmányozása nem volt hiábavaló.

Kiadó: Arthur S t e i n . Ügyvezető igazgató: Fred B a m b e r g e r. (Bamberger, Bamberger..!) - Szerkesztő: Lewis W. G i l l e n s o n. Gazdasági szerkesztő: Bernard L. G l a s e r . Irányító szerkesztők: Gerold F r a n k , Ben M e r s o n , James A. S k a r d o n, Ben N e l s o n . Művészeti igazgató: Martin R o s e n z w e i g. Egyéb kiadók s szerkesztők: Gil G o l d f i n e , Anne F r o m e r, A.L. B l i n d e r, Jack A b r a h a m, Joseph M. A r n s t e i n. A többi név máris érdektelen.

Az e számban megjelent cikkek írói között is akad néhány érdekes név; Hy Steirman, W.G. Houseman, Aaron M. Diamond, Roy Katz, David Wise, Betty Fridan.

Miután így tisztába jöttem azzal, hogy milyen lap is ez, amelyik Zilahy Lajos , Vorosilov barátja, egykori kommunista élpropagandista írásművét közli, hozzáláttam, hogy elolvassam Zilahy írását magát.

A cikk címe: "A Krisztus-arcú szovjet katona".

Néhány érdektelenebb rész kihagyásával bemutatom Zilahy írását magyarul. Ime, Zilahy Lajos "műve"!?

*

1944 őszén a németek már visszavonhatatlanul elvesztették a háborút. A győzedelmes Vörös Hadsereg Románián, Lengyelországon és Magyarország északi részén át özönlött Nyugat felé.

December végén, amikor Tolbuhin és Malinovszkij tábornagy seregei teljesen bekerítették Budapestet, követeket küldtek a várost védő náci tábornokhoz, hogy a felesleges vérontás és pusztulás el-

kerülése végett adja fel azt. A német tábornok feleletként lelövette az orosz követeket.

Erre a hírre Budapest lakossága mint valami sírba,leköltözött a pincékbe. És megkezdődött Budapest ostroma.

Túlzsúfolt pincénkben negyvenketten voltunk.Székekben,asztalokon vagy a betonpadlón aludtunk, alaposan felöltözve téli ruháinkba. Élelmiszerellátásunk veszélyesen kevés volt. Bár a hátsóudvarban lévő "mészárszékünk" éjjel-nappal nyitva volt. Egy bombától megölt ló hullája, amely kőkeményre fagyott a rendkívül hideg télen. Vizünk sem volt. Ivásra és főzésre felolvasztott havat használtunk.

Dante Infernojának e napjaiban a fejünk felett lévő ház három kisebb bombát és 17 tüzérségi belövést kapott. De jobban, mint a bombáktól, a város "védőitől" féltünk, akik nem a támadó Vörös Hadsereg, hanem a polgári lakosság ellen támadtak.

"Katonai rendőrséget" játszva, kirángatták a zsidókat az ágyukból, úgy mezítlábasan, pizsamában kihajtották a Duna partjára, agyonlőtték őket, holttestüket pedig belehajították a jég-zajló folyóba.

A nyugati értelemben vett liberálisokra vadásztak és minden - kire, akit anti-náciként gyanúsíthattak.

Mi a pincében kivétel nélkül náci-ellenesek voltunk,felszerelve hamis papírokkal. Voltak köztünk zsidók, szociáldemokrata munkások, cselédlányok és gazdag arisztokraták, férfiak, asszonyok és gyerekek. Nagyon vegyes társaság, de most tökéletes egyenlőségben, testvériségben.

Mindegyikünknek volt oka rá, hogy féljen a Gestapotól s a "katonai rendőrség"-től.

A náci újságok leleplezték sötét multamat, hogy a háború előtt több évet töltöttem Angliában és az Egyesült Államokban, ahol műveim jelentek meg és bemutatták darabjaimat. Ez már elegendő ok volt ahhoz, hogy bizonyítsa, veszélyes angolszász individualista , liberalista, zsidóbérenc vagyok. Hamis papírjaim szerint zongora - tanár voltam. (Sohasem játszottam zongorán.)

Mint bezárt állatok járkáltunk fel s alá szűk börtönünkben e sötét és hosszú napok alatt. Egy gondolat kínozott: mikor végez velünk a bombázás, a náci terror vagy az éhinség? Mert ki tudna bennünket megszabadítani? Csak a szovjet katonák!

És minden okunk megvolt, hogy ettől a pillanattól féljünk.

A követek lelövetése után a Szovjet ukrán csapatokat vetett be Budapest ellen, és megtorlásul 48-órás szabadrablást engedélyezett. Német és magyar náci csapatok a kis ukrán falvak ezreit égették fel, szörnyű bestialitásokat követtek el.

Eljutott hozzánk a híre, hogy az ukránok már elfoglalták az elővárosokat és néhány helyen Tommy-géppisztolyból tüzet nyitottak, ha sötét pincékbe hatoltak be.

Január 18-án elérték a szomszédos utcát.

Déltájban egy hang kiáltotta kétségbeesetten:

"Itt vannak!"

A pince szűk, kitört ablakához rohantunk.

Egyetlen szovjet katona mászott át épen a hátsóudvar kerítésén.

Állt a hóban és körülnézett. Óriás a ritka ködben. Rémületet keltő vízió! A győzedelmes Vörös Hadsereg volt. Ukrán, aki bosszút állni jött. Magas, jeges-szürke prém-sapkát viselt és mellén keresztben a félelmes Tommy-géppisztoly lógott.

Lélekzetvisszafojtva figyeltük. Közelebb lépett a félig megevett lóhullához s néhány pillanatig vizsgálgatta.

Amikor lassan a pince ajtaja felé indult, gyorsan felsorakoztunk. És csaknem mozdulatlanul, figyelve, halálos csendben álltunk,

kivéve az asszonyok szája mozgásának neszét, akik halkan imádkoztak.

Az ajtó kivágódott és balkezében egy kis villogó-lámpával belépett homályosan megvilágított pincénkbe a szovjet katona. Jobb - jában nagy, fekete pisztoly.

A villanó-lámpa sárga fényköre egyik arcról a másikra vándorolt. Fésületlen, szakállas képünkkel Gorkij "Éjjeli menedékhely"-ének színpadi figuráihoz hasonlítottunk.... Mint ellentét csillantak fel P. grófnő hatalmas briliánsai. De ő nem méltatta figyelmére azokat. Láttuk, hogy a szovjet katona, tipikus, egyszerű, napszítta, lelógó bajuszú orosz paraszt, nem érdeklődik az ékszerek iránt.

Rendkívül szomorú, fáradt, meghatározhatatlan korú arca volt.

A lámpafény megállt egy tízéves kislány zöldes-fehér, beesett arcán. Szája félig nyitva volt, ráfagyott a félelem hangtalan sikoltása. A sárga fénykör néhány pillanatig megállt megmerevedett arcán, mint valami furcsa arany dicsfény.

A szovjet katona eltette villogó-lámpáját és revolverét, mint valami orvos a műszereit, aki befejezte a vizsgálatot, de arca nem árulta el, mit akar tenni.

Magas, jeges-szürke sapkája félrecsúszott az ajtófélfában, amikor egyetlen szó nélkül elhagyta a pincét.

Csendben álltunk. Nyilvánvaló volt, hogy több katonával akar visszatérni. De mi történik azután?

Néhány perc után visszajött. Egyedül. Tommy-géppisztoly nélkül. Hatalmas, majd egy méter hosszú, fekete katona-kenyeret hozott magával s ügyetlen dobással letette az asztalra.

Figyeltem szántástól eldurvult kezét, amellyel széttördelte a kenyeret. S aztán szégyenlősen kiment, anélkül, hogy valamelyikünk felé is nézett volna.

Felszabadultunk.

Azon az éjszakán megkértek, hogy írjak vezércikket az első szabad újság, a Szabadság részére. A szovjet katona és a kenyér jelenet leírásával kezdtem. Azt írtam:

- Bibliai pillanat volt. Itt volt egy ember, egy primitiv ukrán paraszt, akinek falvait felégették, népét gyilkolták a magyar csapatok. A szovjet tábornok által engedélye volt, hogy szabadon rabolhasson. Valamennyiünket megölhetett volna minden következmény nélkül. Ez a szomorú, szerény arc azt a benyomást keltette bennem, hogy egyike volt a millió orosz parasztnak, aki minden vasárnap elmegy a ragyogóan színezett, hagyma-kupolájú görög-keleti templomba, aki Isten-hátamögötti kis falujában apró vályogtanyáján csendben letérdel a pilács-megvilágította ikon előtt. Nem tudom ennek a szovjet katonának a nevét és félek, hogy soha nem találkozom vele újra. De mind én, mind valamennyien ott a pincében örökre emlékezünk rá.

A háború égető poklában megbocsátást hordozott szivében mindenki számára és amikor kenyeret hozott nekünk bosszú helyett és ahogy letette azt az asztalra azzal a félénk, félszeg mozdulattal, szomorú, szerény arca engem Krisztus arcára emlékeztetett. -

Cikkem borzasztó hatást váltott ki számos olvasómban.

Az ugyanolyan tartalmú levelek tömegét kaptam: "Várj csak, te rothadt kommunista, felakasztunk Krisztus-arcú szovjet katonáddal együtt!"

Nem ijedtem meg. Senki sem volt olyan boldog,mint mi.

Bár a gyilkosságok száma csökkent, a rablás és fosztogatás napirenden volt. Budapest lakossága az első napokban megtanulta,mit jelent a szovjet felszabadítás.

A koaliciós kormányzat bukása után, 1947-ben a Kommunista Párt

került uralomra és én otthagytam Magyarországot Eszakamerikáért.
Két évvel később azután a "Krisztus-arcú" katona feltűnt New Yorkban, hogy kísértsen.
Én és feleségem letettük az amerikai polgárság elnyeréséhez szükséges megelőző vizsgát, de nem hívtak be eskütételre.
Egy teljes év telt el.
Ügyvéden borúlátó lett.
- Valami baj van! - mondotta. - Utolsó regénye, a "The Angry Angel" nemcsak a kommunistákat, hanem a náci terrort is tárgyalja.
Átadott egy kis magyar náci lapot, amely Európában jelenik meg.
- Ez ugyanaz a Zilahy - írja a cikk -, aki a híres vezércikket írta a Krisztus-arcú szovjet katonáról. Kötelességünk, hogy elhallgattassuk Zilahyt!"
Ügyvédem folytatta:
" ... Félek, hogy ezek az amerikai hatóságokat levelekkel árasztották el, és nemcsak Európából."
Vizsgálat indult ellenem és a feleségem ellen. Abban az időben, amikor Budapesten valamennyi munkám fekete-listára helyezték, a kommunista sajtó mint volt hazám árulóját támadott, mert Eszakamerikáért elhagytam a "népdemokráciá"-t.
.....
Egy novemberi délután ott ültem a Bevándorlási és Polgárosítási Hivatal kihallgatója előtt hosszú kikérdezés végett.
Preciz kérdéseiből már tudtam, mi a vád ellenem.
A Magyar-Szovjet Kulturális Társaság elnöke voltam.(Igaz.)
Megjelent a Pravdában egy felvétel, amely egy díványon ülve együtt ábrázol Vorosilov marsallal a Szövetséges Ellenőrző Bizottság magyarországi vezetőjével.(Igaz.)
Kommunista lap főszerkesztője voltam. (Nem igaz.)
A tisztviselő gondosan borotvált, szemüveges, halkhangú,de igen rideg, mosolytalan ember volt.
Ismertettem annak a mintegy 20 nemzetközi és magyar kulturális szövetségnek a történetét és munkásságát, melynek négy évtizedes irodalmi pályafutásom alatt tagja voltam.
- Miért fogadta el Ön a Magyar-Szovjet Kulturális Társaság elnökségét? - kérdezett.
- Winston Churchill és újabban Eisenhower elnök politikáját követtem, akik kijelentették: "A nagy feszültség ellenére is arra kell törekednünk minden erőnkkel, hogy kulturális kapcsolatban legyünk a Szovjetunioval."
- Irt Ön kommunista-barát színdarabot, regényt vagy cikket? -
- Soha!
- Irt Ön valamikor cikket a Krisztus-arcú szovjet katonáról?-
- Igen, uram, írtam.
- Kényszer alatt állt-e Ön,amikor ezt a cikket írta?Veszélybe került volna-e On vagy családja, ha megtagadja e cikk megírását? -
- Nem, uram! Senki sem adott utasítást, mit írjak.
- Miért írta Ön,hogy az az arc emlékeztette Ont Krisztus arcára?
Egy pillanatra behúnytam szeme et, mielőtt válaszoltam.Minden emlékem tisztán megelevenedett előttem. A szomorú, paraszti arc,amint a kenyeret az asztalra teszi. A halálos csend, aztán egy asszony zokogása. Az egész emberiség tragédiája átvillant lelkemen , amikor lassan, csendesen leírtam azt a jelenetet a pincében.
Néhány pillanatig halálos csend, aztán a kikérdező hidegen megkérdezte:
- Nos, miután most többet tud a szovjet terrorról,visszavonja ezt a cikkét?
Tudtam, hogy ez a döntő kérdés. Éreztem, hogy polgárosításom

van mérlegen. Mit feleljek? Az igazat írtam. Azt írtam, amit láttam: a krisztusi szeretet egy sugarát a sötét pincében.

.....

– Sohasem vonom vissza cikkemet! – Mondottam. – És ha nem kapom meg az állampolgárságot emiatt a cikk miatt, sohasem sajnálom majd, hogy nem kaptam meg az amerikai állampolgárságot.

Leültem. Úgy éreztem, elvesztettem a csatát. Fel kell adnom Északamerikát. De hová menjek?

Öt óra volt, amikor végre otthagytam a Bevándorlási Hivatalt. Ahogy a felvonó felé mentem, lépéseket hallottam mögöttem. De nem fordultam vissza. Amikor meg akartam nyomni a lefelé szóló gombot, egy kéz megakadályozott benne. Megfordultam. A kikérdező volt. Kezét nyujtotta, szemembe nézett és ezt mondta:

– Zilahy úr, én az Ön oldalán vagyok! Isten áldja meg Önt. Isten vele!

Künt a Columbus Avenuen esett.

Egy asszony megfogta a karomat. Sírt.

– Oh, Zilahy úr,... olyan szomorú vagyok maga miatt. Én nagyon jól megértem a Krisztus-arcú katonáról írott cikkét... Határozottan hiszem, hogy a Szovjetunióban is vannak jószívű emberek....

A kis gyorsírónő volt, aki kihallgatásom alatt a vallomásomat jegyezte. Elkísért az autóbuszmegállóig. Megragadta a karomat, támogatott, mintha sebesült lennék.

Az autóbuszban szórakozottan mondtam önmagamnak:

– Ez Amerika! –

Ha én a Rákosi-rezsim alatt egy Krisztus-arcú amerikai katonáról írtam volna.... Hogy hallgatott volna ki Farkas Vladimir őrnagy az ÁVH főhadiszállásán? Minden bizonnyal eszméletlenre vert volna.

Tíz nap után hívattak bennünket a Bevándorlási Hivatalba. Befejeződött ellenünk a vizsgálat. Százszázalékig tisztáztak.

És két héttel később feleskündtem mint amerikai állampolgár.

*

Épen tíz éve annak, hogy a Hídverőkben "Valamit visz a víz" címmel ismertettük Zilahy Lajos a becstelenségben, jellemtelenségben, lealjasodásban és lelki züllötségben világrekordot jelentő, alattomos és aljas magatartását.

Kerek tíz évvel ezelőtt kimutattuk, hogy a négyezeréves bosszú legszemetebb író-képviselői is Grál-lovagok Zilahy Lajoshoz, a "nagy magyar író"-hoz, a "Horthy-korszak" körüldédelgetett "írófejedelméhez", képest.

Nem szeretnék annyiszor az orromra esni, ahányszor e cikkünk megjelenése óta Zilahyt a nyugati magyar emigráns sajtó megdicsérte, nem kivéve a dicsérők közül a Katolikus Magyarok Vasárnapját s egyéb egyházi lapokat sem.

Tíz évnek kellett eltelnie, hogy az emigráció egy része felébredjen és igazolja egy "ködevő" lap megállapításait.

Agyalágyultnak kellene tartanom Olvasóimat, ha elkezdeném ma cáfolni Zilahy Lajos élkommunista kulturpropagátor hazugságait.

Hiszen mind a regi, mind az új emigráció nagyon jól ismeri az eseményeket és tudja, hogy Zilahy gyalázkodásai a magyarsággal kapcsolatban csupán egy agybeteg, mindenféleképen előretörni akaró és terhelt ember fantasztikus kitalálásai.

Senkinek sem kell igazolnom, hogy Zilahy Lajost a kutya sem üldözte, hamis papírra soha szüksége nem volt, tartózkodási helyét ismertük s arca annyira közismert volt, hogy hamis papírokkal egy esetleges üldöztetés elől úgysem tudott volna menekülni.

Az egész hamis papír-mese csak arra jó, hogy a Coronet szerkesztői előtt behizelegje magát és cikkéért nagyobb honoráriumot

vághasson zsebre Stein, Bamberger,Glaser,Rosenzweig,Goldfine, Abraham, Arnstein, Blinder stb.,stb. urak jóvoltából.

Budapest ostroma alatt semmiféle "katonai rendőrség" nem működött.

Hogy pedig Budapest védői a Vörös Hadsereg ellen harcoltak, a 30,000 halott magyar védő és az elesett németek ezrei igazolják.

Közel 50.000 védő nem a zsidók dunaparti lelövése során halt meg!

Budapest ostroma alatt egyetlen embert csak azért, mert zsidó volt, nem lőttek agyon. Akiket kivégeztek, azokat mindenkor partizántevékenységük és kémkedésük során tetten érték.

Hogy szervezett zsidó kémtevékenység és partizánharc folyt a budapesti harcok alatt, erről maguk a zsidó írók számolnak be Izraelben és Magyarországon megjelent írásaikban.

Olyan szovjet katona pedig, aki hatalmas briliánsokat nem rabolt el, legfeljebb Zilahy Lajos beteg agyában volt.

Hogy pedig Zilahy Lajos cikke megjelenése után fenyegető leveleket kapott, a hazugság imponáló világrekordja akkor,amikor ezer és tízezer tanú van, aki igazolja, hogy abban az időben,de még hetekkel később sem volt postaforgalom Budapesten.

Azért pedig, hogy valaki éveket töltött Északamerikában, Angliában, senkit sem üldöztek, mi sem bizonyítja megcáfolhatatlanabbul, mint hogy 1944 október 15. után például az egyik legmagasabb, legfelelősségteljesebb állást épen olyan férfi töltötte be, aki ugyancsak évekig volt Angliában, sőt angol állami állásban, egy másik magas hivatalt pedig olyan valaki látott el, aki több mint 15 évig élt az Egyesült Államokban.

Zilahy Lajos minden olyan állítása, hogy valakit azért, mivel valamikor Északamerikában vagy Angliában járt, üldöztek, nem más, mint az amerikaiak és angolok felé irányított százhuszas gyorsaságú nyelvcsapás.

*

Minden egészséges ember előtt furcsának tűnhet fel, hogy lehetséges az, hogy egy kétségkívül tehetséges tollforgató ilyen,már eléggé meg sem bélyegezhető módon lealjasodott.

Ha már Zilahy Lajosban nem volt egy atomnyi tisztesség,hogy a saját érdekében sem gyalázza ilyen méretekben a magyarságot, úgy e magatartása felment az alól, hogy továbbhallgassunk Zilhay Lajos - ról egy olyan kérdésben, amelyet eddig tapintatból nem érintettünk még halvány célzásban sem.

Mi és Budapesten sokan ismerjük azokat a fizikai és lelki rúgókat, amelyek Zilahy Lajost a totális lealjasodás mocsarába vitték.

Zilahy Lajos ifjú kora óta gyógyíthatatlan kisebbségi érzés - ben szenved, amely egész irodalmi munkásságára és magánéletére rányomta a bélyegét.

Zilahy Lajos már ifjú korában feltűnt azzal, hogy valósággal a végletekben jelentkezett nála a nők iránti érdeklődés.

A nők iránti ez az olthatatlan "érdeklődése", ahogy idősödött, úgy fokozódott. Valósággal üldözte a nőket "szerelmével"!

Budapest éjszakai életében sokat mosolyogtak Zilahy Lajoson.

"Ismerősei" között nem egy akadt az éjszakai életben, aki nem csinált titkot Zilahy Lajosnál szerzett tapasztalatairól.

Arról ugyanis, hogy Zilahy Lajos mint férfi némi hiányosság - ban szenved.

Durva és megalázó jelenetekre került sor Zilahy Lajos és "hódításai" között e hiányosság miatt, amelyet néhányan siettek gúnyolódva el is mesélni.

Kétségtelen, hogy ilyan oldalról Zilahyt számos súlyos megalázás érte, amely az évek során feneketlen gyűlöletet fejlesztett ki benne mindenkivel, férfivel és nővel szemben egyaránt.

Perverz vágyait regényeiben élte ki. Ha Budapestre leszállt a sötét éjszaka, számtalanszor látták a "nagy írót" bolyongani Budapest a szerelmet anyagiakért áruló utcáiban.

S a minden porcikájával szexuális élményeket hajszoló férfinak látnia kellett, hogy hiába országos neve, ismertsége, a férfi babérokat nem az ő számára találták ki.

Mindenképen híres ember akart lenni, hogy pótolja férfi hiányosságait és hírnevével hódítson. Hogy a hírnévért mit kell adnia és hogyan jut hozzá, Zilahyt sohasem érdekelte.

Volt szabadkőműves rajongó, ha azon a vonalon látott lehetőséget írói neve öregbítésére. Volt rotarista, volt Horthy-imádó és a főnemességért lelkesedő, de amikor a bolsevista uralomrajutás előszele 1945-ben megcsapta az orrát, az első volt, aki szolgai alázattal szolgálta ki a szovjet igényeket, csak hogy hírnevét megtarthassa.

Mindegy, milyen áron, csak híresnek lenni, hogy hódíthasson s ha már nem is tarthatja meg hódításait egy-két alkalomnál többre,a hódításai száma növekedjék.

Zilahy Lajos ebben a lelkiállapotban, ebben a beteges, kielégíthetetlen szexuális őrjöngésében minden erkölcsi talajt kirúgott a lába alól. Számára nem volt haza, barát, hűség, tisztesség, emberiesség, előtte csak egy lebegett, hírnevet szerezni és azt a futó szexuális örömök mellékutcáiban aprópénzre váltani.

S ma, amikor fel kellene háborodnunk Zilahy Lajos példátlan árulása és jellemtelensége miatt, alapjában még haragudni sem túlságosan tudunk rá, mert tudjuk, minden vonatkozásban terhelt ember jutott a Gondviselés különös rendelkezésében kétségtelen írói tehetséghez, amellyel azután terheltségében példátlanul visszaélt.

Régi magyar közmondás, hogy szoknyavadász, kártyás és részeges embernek sem becsülete, sem tisztessége, sem erkölcse nincs.

És hogy ez a közmondás mennyire igaz, annak legkirívóbb példája épen Zilahy Lajos.

Ügyvédjét pedig nyugtassa meg Zilahy Lajos, hogy egyetlen magyar "náci", egyetlen igaz magyar nem irkált az USA hivataloknak a multban, hogy ne kapja meg amerikai állampolgárságát. Nem.

Mi őszintén örülünk, hogy egy betegagyú, erkölcsileg teljesen elzüllött embertől a magyarság hivatalosan is megszabadult.

Ha Amerikának az a szomorú feladat jutott, hogy Európa erkölcsi halottjait összegyüjtse és állampolgárává tegye, úgy ebben Amerikát meg nem akadályozzuk.

Nem irígyeljük Amerikától Zilahy Lajost, csak sajnáljuk, hogy egy ilyen emberrel többje van a lelki és erkölcsi roncsokból gyüjtött amúgyis népes raktárában.

Ha volna még egy atomnyi tisztesség Zilahyban, akkor ma csak arra kérnők, hogy új állampolgárságához vegyen fel egy másik,amerikaias nevet és ne hordozza tovább a maga lélekölő írásait Amerikában tisztességes, de őt meg nem illető magyar név alatt.

Ha pedig Vajda Ferenc komolyan gondolta, hogy elég, ha Zilahy könyvének megvásárlásáról lebeszéli ismerőseit, akkor kár volt ismertetnie Zilahy árulását a magyarsággal szemben.

Vajda Ferenc büntetése nem büntetés egy olyan ember számára s ilyen lealjasodás után, mint Zilahy Lajos.

Ha Zilahy Lajos moral insanity lenne, ez még lehetne mentség, de Zilahy Lajos tudatosan züllött és aljas.

S ez vele szemben minden kímélet alól felment.